

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

25. november 2021 *

Eelotsusetaotlus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Maksejõuetusmenetlus – Määrus (EÜ) nr 1346/2000 – Artiklid 4 ja 28 – Artikli 32 lõige 2 – Maksejõuetusmenetluses nõuete esitamise tähtaeg – Liikmesriigis pooleliiolevas teiseses maksejõuetusmenetluses nõuete esitamine teises liikmesriigis pooleliioleva põhimenetluse pankrotihalduri poolt – Teisese maksejõuetusmenetluse algatanud riigi õiguses ette nähtud õigustlõpetav tähtaeg

Kohtuasjas C-25/20,

mille ese on ERTL artikli 267 alusel Višje sodišče v Ljubljani (Ljubljana kõrgem kohus, Slovenia) 18. detsembri 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 20. jaanuaril 2020, menetluses, milles määruskaebuse esitas

NK, Alpine BAU GmbH pankrotihaldur,

menetluses osales:

Alpine BAU GmbH, Salzburg – Celje filiaal, maksejõuetu,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: kolmanda koja president K. Jürimäe üheksanda koja presidendi ülesannetes (ettekandja), kohtunikud S. Rodin ja N. Piçarra,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- NK, Alpine BAU GmbH pankrotihaldur, esindaja: *odvetnica* L. T. Štruc,
- Alpine BAU GmbH, Salzburg – Celje filiaal, maksejõuetu, esindaja: *odvetnica* V. Sodja,
- Sloveenia valitsus, esindaja: V. Klemenc,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

* Kohtumenetluse keel: sloveeni.

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Kocjan ja M. Wilderspin,
olles 20. mai 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT 2000, L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191) artikli 32 lõiget 2.
- 2 Taotlus esitati menetluse raames, mis algatati Austrias asutatud äriühingu Alpine BAU GmbH suhtes toimuva maksejõuetuse põhimenetluse pankrotihalduri NK määruskaebuse alusel Okrožno sodišče v Celju (Celje regionaalne kohus, Sloveenia) kohtumääruse peale, millega jäeti hilinenult esitamise tõttu rahuldamata nõudeavaldus, mille NK oli esitanud Sloveenias pärast selles teises liikmesriigis teise maksejõuetusmenetluse algatamist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 1346/2000 põhjendustes 6 ja 19–23 on märgitud:
„(6) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele peaks käesolev määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud. Lisaks sellele peaks käesolev määrus sisaldama nende otsuste tunnustamist ja kohaldatavat õigust käsitlevaid sätteid, mis samuti vastavad kõnealusele põhimõttele.
[...]
(19) Teised maksejõuetusmenetlused võivad lisaks kohalike huvide kaitsmisele täita erinevaid eesmärke. Võib esineda juhtumeid, mil võlgniku vara ühtse tervikuna käsitlemine on liiga raske või asjaomaste õigussüsteemide erinevused on nii suured, et võivad põhjustada raskusi selle riigi, kus menetlus on algatatud, seaduste rakendamisel teistes riikides, kus võlgniku vara asub. Seetõttu võib põhimaksejõuetusmenetluse likvideerija taotleda teise menetluse algatamist, kui seda on vaja vara tõhusaks käsitlemiseks.
(20) Põhimaksejõuetusmenetlus ja teised menetlused saavad kõigi varade tõhusale realiseerimisele kaasa aidata ainult juhul, kui kõik samaaegselt poolleiolevad menetlused on kooskõlastatud. Siinkohal on põhitingimuseks, et erinevad likvideerijad peavad tegema tihedat koostööd eelkõige piisava teabevahetuse kaudu. Põhimaksemenetluse valitseva seisundi tagamiseks peaks selle menetluse likvideerijal olema palju võimalusi sekkuda samaaegselt poolleiolevatesse teistesse menetlustesse. Näiteks peaks tal olema võimalus teha ettepanekuid saneerimisplaani või kompromisside tegemise kohta või taotleda varade realiseerimise peatamist teise maksejõuetusmenetluse puhul.

- (21) Igal võlausaldajal, kellel on ühenduses alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht, peaks olema õigus esitada oma nõuded kõigis ühenduses pooleliolevates maksejõuetusmenetlustes, mis on seotud võlgniku varadega. See õigus peaks olema ka maksuhalduritel ja sotsiaalkindlustusasutustel. Võlausaldajate võrdse kohtlemise tagamiseks peab tulude jaotamine siiski olema kooskõlastatud. Igal võlausaldajal peaks olema võimalus jätta endale maksejõuetusmenetluse käigus omandatu, kuid tal on õigus osaleda kõigi varade jaotamisel teiste menetluste käigus ainult juhul, kui sama staatusega võlausaldajad on oma nõuete alusel saanud samaväärse osa.
- (22) Käesolevas määruses tuleks ette näha, et selle reguleerimisalasse kuuluvaid maksejõuetusmenetluste algatamist, läbiviimist ja lõpetamist käsitlevaid otsuseid ning maksejõuetusmenetlustega otseselt seotud otsuseid tuleb viivitamata tunnustada. Seega tähendab automaatne tunnustamine seda, et õiguslikud tagajärjed selle riigi seaduste kohaselt, kus menetlus on algatatud, ulatuvad kõikidesse liikmesriikidesse. Liikmesriikide kohtute tehtud otsuste tunnustamine peaks põhinema vastastikuse usalduse põhimõttel. Seetõttu peaks mittetunnustamise põhjusi olema võimalikult vähe. Sellest lähtuvalt tuleks lahendada ka vaidlused juhul, kui kahe liikmesriigi kohtud leiavad, et nad on pädevad algatama põhimaksejõuetusmenetlust. Teised liikmesriigid peavad tunnustama selle kohtu otsust, kes menetluse esimesena algatas, ilma et neil oleks õigus kõnealuse kohtu otsust kontrollida.
- (23) Käesolevas määruses tuleks selle reguleerimisalasse kuuluvates küsimustes sätestada ühtsed kollisiooninormid, mis käesoleva määruse reguleerimisalal asendavad eri riikides kehtivaid rahvusvahelise eraõiguse sätteid. Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse selle liikmesriigi seadusi, kus menetlus on algatatud (*lex concursus*). Kollisiooninorm peaks kehtima nii põhimaksejõuetusmenetluse kui ka kohalike menetluste suhtes; *lex concursus* määrab kindlaks kõik maksejõuetusmenetluste protsessuaalsed ja materiaalsed mõjud asjaomastele isikutele ja õigussuhetele. Selle alusel määratakse kindlaks ka maksejõuetusmenetluste algatamise, läbiviimise ja lõpetamise tingimused.“

4 Määruse artiklis 3 „Rahvusvaheline kohtualluvus“ on sätestatud:

„1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

3. Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud lõike 1 alusel, peetakse hiljem lõike 2 alusel algatavaid menetlusi teisesteks menetlusteks. Viimati nimetatud menetlused peavad olema likvideerimismenetlused.

4. Enne lõike 1 alusel põhimaksejõuetusmenetluse algatamist võib lõikes 2 osutatud teiseseid maksejõuetusmenetlusi algatada ainult juhul, kui:

a) lõike 1 alusel ei saa maksejõuetusmenetlust algatada selle liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimuste tõttu, kelle territooriumil asub võlgniku põhihuvide kese;

b) teise maksejõuetusmenetluse algatamist taotleb võlausaldaja, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on liikmesriigis, kelle territooriumil tegevuskoht asub või kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest.“

5 Kõnealuse määruse artiklis 4 „Kohaldatav seadus“ on sätestatud:

„1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse maksejõuetusmenetluse ja selle mõjude suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil menetlus on algatatud, edaspidi „menetluse algatanud riik“.

2. Menetluse algatanud riigi seadustes sätestatakse menetluste algatamise, läbiviimise ja lõpetamise tingimused. Tingimustes määratakse eelkõige kindlaks:

[...]

g) võlgniku vara suhtes esitatavad nõuded ning pärast maksejõuetusmenetluse algatamist tekkivate nõuete käsitlemine;

h) nõuete esitamise, kontrollimise ja kinnitamise eeskirjad;

[...]“.

6 Selle määruse artiklis 28, mis käsitleb teiseste maksejõuetusmenetluste suhtes kohaldatavat seadust, on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse teise menetluse suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil menetlus algatatakse.“

7 Määruse nr 1346/2000 artikkel 31 „Koostöö- ja teabeedastuskohustus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Põhimenetluse likvideerija ja teiseste menetluste likvideerijad on vastavalt teabeedastust piiravatele eeskirjadele kohustatud edastama üksteisele teavet. Nad teavitavad üksteist kohe kõigest, mis võib olla teiste menetluste puhul asjakohane, eelkõige nõuete esitamisel ja kontrollimisel tehtud edusammudest ja kõigist menetluse lõpetamiseks võetud meetmetest.

2. Põhimenetluse likvideerija ja teiseste menetluste likvideerijad on vastavalt eri menetluste suhtes kohaldatavatele eeskirjadele kohustatud tegema üksteisega koostööd.

3. Teise menetluse likvideerija annab põhimenetluse likvideerijale aegsasti võimaluse teha ettepanekuid teise menetlusega seotud varade likvideerimise või kasutamise kohta.“

8 Sama määruse artikkel 32 „Võlausaldaja õiguste kasutamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Võlausaldaja võib oma nõude esitada põhimenetluse ja kõigi teiseste menetluste puhul.

2. Põhimenetluse ja teiseste menetluste likvideerijad esitavad teiste menetluste puhul nõuded, mis on juba esitatud nende menetluse käigus, mille jaoks nad on ametisse määratud, tingimusel et seda tehakse viimasena nimetatud menetluse võlausaldajate huvides, võttes arvesse võlausaldajate õigust olla nõude esitamise vastu või loobuda selle esitamisest, kui kohaldatav seadus seda ette näeb.

3. Põhimenetluse või teise menetluse likvideerijal on võlausaldajatega võrdne õigus osaleda teistes menetlustes ning eelkõige võlausaldajate koosolekutel.“

9 Selle määruse artiklis 33 „Likvideerimise peatamine“ on sätestatud:

„1. Teise menetluse algatanud kohus peatab põhimenetluse likvideerija taotluse korral likvideerimisprotsessi osaliselt või täielikult, kuid ta võib nõuda, et põhimenetluse likvideerija võtaks asjakohaseid meetmeid teise menetluse võlausaldajate ja teatavate võlausaldajate rühmade huvide kaitseks. Likvideerija taotluse võib tagasi lükata ainult juhul, kui on selge, et põhimenetluse võlausaldajad ei ole sellest huvitatud. Likvideerimisprotsessi võib peatada kuni kolmeks kuuks. Seda võib jätkata või uuendada samaks ajavahemikuks.

2. Lõikes 1 osutatud kohus tühistab likvideerimisprotsessi peatamise:

- põhimenetluse likvideerija taotluse korral,
- omal algatusel, võlausaldaja taotluse korral või teise menetluse likvideerija taotluse korral, kui peatamist ei saa enam pidada põhjendatuks, võttes eelkõige arvesse põhimenetluse või teiste menetluste võlausaldajate huvisid.“

10 Sama määruse artiklis 34 „Meetmed teise maksejõuetusmenetluse lõpetamiseks“ on ette nähtud:

„1. Kui teise menetluse suhtes kohaldatav seadus võimaldab seda lõpetada vara likvideerimiseta saneerimisplaani, kompromissi või mõne muu samalaadse meetme abil, on põhimenetluse likvideerijal õigus teha ise selliste meetmete kohta ettepanekuid.

Teise menetluse lõpetamine esimeses lõigus osutatud meetmete abil on võimalik ainult põhimenetluse likvideerija nõusolekul; nõusoleku puudumisel võib menetluse lõpetada juhul, kui kavandatav meede ei kahjusta põhimenetluse võlausaldajate majandushuve.

2. Lõikes 1 osutatud ja teise menetluse käigus kavandatavatest meetmetest tulenev võlausaldajate õiguste piiramine, näiteks maksetähtaja pikendamine või maksekohustusest vabastamine, ei tohi kõigi huvitatud võlausaldajate nõusolekuta mõjutada võlgniku varasid, mis ei ole asjaomase menetlusega hõlmatud.

3. Artikli 33 alusel ettenähtud likvideerimisprotsessi peatamise ajal võib käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud ja teise menetluse puhul võetavate meetmete kohta ettepanekuid teha ainult põhimenetluse likvideerija või likvideerija nõusolekul võlgnik; muid selliseid meetmeid käsitlevaid ettepanekuid ei või hääletusele panna ega heaks kiita.“

11 Määrus nr 1346/2000 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrusega (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT 2015, L 141, lk 19). Viimati nimetatud määruse artikli 84 lõike 2 kohaselt jääb määrus nr 1346/2000 siiski *ratione temporis* kohaldatavaks põhikohtuasjas kõne all olevate maksejõuetusmenetluste suhtes.

Riigisisene õigus

Sloveenia õigus

- 12 Finantstehinguid, maksejõuetusmenetlust ja sundlikvideerimist käsitleva seaduse (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, *Uradni list RS*, nr 126/2007) põhikohtuasja suhtes kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „ZFPIPP“) artikli 59 lõikes 2 on ette nähtud, et võlausaldaja peab esitama pankrotivara passivasse kandmiseks oma nõuded võlgniku vastu kolme kuu jooksul alates maksejõuetusmenetluse algatamise teate avaldamisest, kui selle artikli lõigetes 3 ja 4 ei ole sätestatud teisiti.
- 13 ZFPIPP artikli 298 lõikes 1 on ette nähtud, et kui nõue on tagatud eelisõigusega, peab võlausaldaja teatama tagatud nõude esitamise tähtjaks ka oma eelisõigusest selle pankrotivara passivasse kandmiseks, kui ZFPIPP artikli 281 lõikes 1 või artikli 282 lõikes 2 ei ole sätestatud teisiti.
- 14 ZFPIPP artikli 296 lõikes 5 on sätestatud, et kui võlausaldaja ei pea kinni nõude esitamise tähtjast, siis nõue pankrotivõlgniku vastu aegub ja pädev kohus jätab nõudeavalduse hilinenult esitamise tõttu rahuldamata. Samamoodi tuleneb ZFPIPP artikli 298 lõikest 5, et kui võlausaldaja ei pea kinni eelisõigusest teatamise tähtjast, siis see õigus lõpeb.

Austria õigus

- 15 Pankrotiseaduse (Insolvenzordnung) § 107 lõige 1 näeb ette, et pärast nõuete esitamise tähtaja möödumist esitatud nõuete osas, mida ei ole käsitletud nõuete kaitsmiseks korraldatud üldisel kohtuistungil, korraldatakse nõuete kaitsmise eriistung. Arvesse ei võeta nõudeid, mis esitatakse vähem kui 14 päeva enne võlausaldajate nimekirja kinnitamiseks korraldatud kohtuistungit.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 16 Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus, Austria) algatas 19. juuni 2013. aasta otsusega äriühingu Alpine BAU suhtes maksejõuetusmenetluse ning NK määrati selle pankrotihalduriks. Nagu nähtub selle kohtu 5. juuli 2013. aasta otsusest, on tegemist põhimaksejõuetusmenetlusega määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 17 NK avalduse alusel algatas Okrožno sodišče v Celju (Celje regionaalne kohus) 9. augusti 2013. aasta otsusega Alpine BAU GmbH, Salzburg – Celje filiaali (edaspidi „Alpine BAU Sloveenia“) suhtes teisese maksejõuetusmenetluse.
- 18 Kuulutuses, mis avaldati samal päeval Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Sloveenia Vabariigi ametlike avalike registrite ja nendega seotud teenuste amet) veebisaidil, teavitas Okrožno sodišče v Celju (Celje regionaalne kohus) seotud teiseste menetluste võlausaldajaid ja pankrotihaldureid sellest, et neil on määruse nr 1346/2000 artikli 32 alusel õigus esitada Sloveenias algatatud teiseses menetluses põhimenetluse ja muude teiseste menetluste nõuded, ning määras nende esitamiseks kolmekuulise tähtaja alates kuulutuse avaldamisest; see tähtaeg möödus 11. novembril 2013.

- 19 Selles kuulutuses juhtis kõnealune kohus võlausaldajate ja pankrotihaldurite tähelepanu sellele, et kui nad ei esita oma nõudeid enne seda kuupäeva, siis kustuvad need maksejõuetu võlgniku suhtes selles teiseses menetluses ja kohus jätab need ZFPPIPP artikli 296 lõike 5 või artikli 298 lõike 5 kohaselt arvesse võtmata.
- 20 NK esitas 30. jaanuaril 2018 Okrožno sodišče v Celjule (Celje regionaalne kohus) nõudeavalduse põhimenetluse nõuete esitamiseks teiseses maksejõuetusmenetluses vastavalt määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõikele 2. See kohus jättis selle nõudeavalduse 5. juuli 2019. aasta kohtumäärusega ZFPPIPP artikli 296 lõike 5 alusel hilinevalt esitamise tõttu rahuldamata.
- 21 NK esitas selle kohtumääruse peale määruskaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule Višje sodišče v Ljubljani (Ljubljana kõrgem kohus, Sloveenia). Ta leiab, et määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõige 2 kehtestab põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldurile „eriõiguse“, mida Sloveenia õiguses pole ette nähtud. See eriõigus võimaldab tal tema sõnul esitada põhimenetluse nõuded kõigis teistes maksejõuetusmenetlustes, ilma et ta peaks seda tehes kinni pidama mingist tähtjast. NK väidab, et sellise tähtja kohaldamise tulemusel jääks ta tegelikult ilma selle määruse artikli 32 lõikes 2 ette nähtud õigusest, kuivõrd tal ei olnud võimalik esitada Sloveenia õigusnormides ette nähtud kolmekuulise tähtja jooksul nõudeid, mida teises liikmesriigis ei olnud veel esitatud või kinnitatud.
- 22 NK täpsustab, et Alpine BAU pankrot on üks suurimatest Austrias aset leidnud pankrottidest ning et likvideerimismenetlus kestis mitu aastat ning selle viimane kohtuistung toimus 2. oktoobril 2018. Määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõike 2 tõhusaks kohaldamiseks on tema sõnul aga vaja, et niivõrd ulatusliku põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldurile ei kohaldataks nõuete esitamiseks ranget tähtaega ainuüksi selle liikmesriigi õigusnormide alusel, kus algatati teisene menetlus. Seega tuleb tema arvates jätta ZFPPIPP määruse nr 1346/2000 esimuse tagamiseks kohaldamata.
- 23 Alpine BAU Sloveenia väidab omakorda, et määruse nr 1346/2000 artikli 4 lõike 1 kohaselt kohaldatakse igal juhul selle liikmesriigi õigusnorme, kus algatati maksejõuetusmenetlus, kui määrus nr 1346/2000 ei näe ette teisiti. See määrus ei sisalda aga ühtegi sätet, mis välistaks riigisisese õiguse kohaldamise seoses tähtjaga, mille vältel võib põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur esitada nõuded teiseses maksejõuetusmenetluses. Lisaks sellele ei näe määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõige 2 tema arvates põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldurile ette mingit „eriõigust“, vaid piirdub talle võimaluse andmisega esitada nõuded pankrotivara võlausaldajate seadusliku esindajana. Tõlgendus, mille kohaselt Sloveenia võlausaldajatele kehtib teiseses maksejõuetusmenetluses nõuete esitamiseks range tähtaeg, samas kui teiste liikmesriikide võlausaldajatele, keda esindab pankrotihaldur, see tähtaeg ei kohaldu, tooks kaasa ebavõrdse kohtlemise nende kahe võlausaldajate kategooria vahel. Lisaks sellele väidab Alpine BAU Sloveenia, et määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõige 2 ei nõua, et põhimenetluse ja muude teiseste menetluste pankrotihalduri esitatud nõudeid oleks enne kontrollitud ja kinnitatud.
- 24 Neil asjaoludel otsustas Višje sodišče v Ljubljani (Ljubljana kõrgem kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihalduri poolt nõuete esitamise suhtes teiseses menetluses kuuluvad kohaldamisele selle liikmesriigi õiguses sätestatud võlausaldajate nõuete esitamise tähtaegu ja hilinevalt esitamise tagajärgi käsitlevad sätted, kus algatati teisene menetlus?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 25 Kõigepealt olgu märgitud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei takista asjaolu, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on formaalselt piirdunud ainult liidu õiguse teatavate aspektide tõlgenduse küsimisega, Euroopa Kohtul esitada talle kõiki liidu õiguse tõlgendamise juhiseid, mis võivad olla eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel tarvilikud, olenemata sellest, kas see kohus on neile oma küsimustes viidanud või mitte (9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Santen, C-673/18, EU:C:2020:531, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust mõista nii, et ta soovib sisuliselt teada, kas määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõiget 2 tuleb lähtuvalt selle määruse artiklitest 4 ja 28 tõlgendada nii, et kui põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur esitab põhimaksejõuetusmenetluses juba esitatud nõuded teiseses maksejõuetusmenetluses, siis kohaldatakse selle riigi õiguses sätestatud nõuete esitamise tähtaegu ja hilinenult esitamise tagajärgi käsitlevaid sätteid, kus algatati asjaomane teisene menetlus.
- 27 Määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõige 2 näeb ette, et põhimenetluse ja teiseste menetluste pankrotihaldurid esitavad teiste menetluste puhul nõuded, mis on juba esitatud nende menetluse käigus, mille jaoks nad on ametisse määratud, tingimusel et seda tehakse viimasena nimetatud menetluse võlausaldajate huvides, võttes arvesse võlausaldajate õigust olla nõude esitamise vastu või loobuda selle esitamisest, kui kohaldatav seadus seda ette näeb.
- 28 Nagu nähtub selle sätte sõnastusest, kehtestatakse sellega pankrotihaldurile põhimõtteline kohustus esitada teistes seotud maksejõuetusmenetlustes nõuded, mis on juba esitatud selle maksejõuetusmenetluse käigus, mille jaoks ta määrati. Seevastu ei ole selles sättes – nagu ka muudes määruse nr 1346/2000 sätetes – täpsustatud tähtaegu, millest tuleb nende nõuete esitamisel kinni pidada, ega ka nõuete hilinenult esitamise tagajärgi.
- 29 Tuleb siiski märkida, et määruse nr 1346/2000 artikli 4 lõikes 1 on ühelt poolt ette nähtud, et kui selles määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse maksejõuetusmenetluse ja selle mõju suhtes selle liikmesriigi õigust, kelle territooriumil on maksejõuetusmenetlus algatatud („menetluse algatanud riik“). Nagu nähtub selle määruse põhjendusest 23, kohaldatakse seda kollisiooninormi nii põhi- kui ka teiseste menetluste suhtes (vt selle kohta 21. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus MG Probud Gdynia, C-444/07, EU:C:2010:24, punkt 25). Määruse artiklis 28 on selle kohta ette nähtud, et kui määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse teisese menetluse suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil algatatakse teisene menetlus.
- 30 Teiselt poolt on määruse nr 1346/2000 artikli 4 lõikes 2, mis täpsustab selle artikli lõike 1 ulatust, ära toodud nende menetlusaspektide mitteammendav loetelu, mille suhtes kohaldatakse menetluse algatanud riigi õigust; nende hulgas on punktis h ära nimetatud eeskätt nõuete esitamise, kontrollimise ja kinnitamise eeskirjad.
- 31 Euroopa Kohus järeldas sellest, et selleks, et nimetatud sätted oma soovitatavast toimest ilma ei jääks, tuleb menetluse algatanud riigi sätete, mis käsitlevad nõuete esitamist ja eeskätt selleks ette nähtud tähtaegu, järgimata jätmise tagajärgi hinnata samuti selle riigi õiguse alusel (vt selle kohta 9. novembri 2016. aasta kohtuotsus ENEFI, C-212/15, EU:C:2016:841, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 32 Sellest tuleneb, et kuna määrusega nr 1346/2000 ei ühtlustata tähtaegu nõuete esitamiseks määruse kohaldamisalasse kuuluvates maksejõuetusmenetlustes, siis peavad liikmesriigid need kehtestama menetlusautonoomia põhimõttest lähtudes, kuid siiski nii, et asjaomased eeskirjad ei oleks vähem soodsad kui riigisisese õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid sarnaseid olukordi reguleerivad eeskirjad (võrdväarsuse põhimõte) ega muudaks liidu õigusega antud õiguste teostamist tegelikult võimatuks või ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (vt selle kohta 9. novembri 2016. aasta kohtuotsus ENEFI, C-212/15, EU:C:2016:841, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Tähtaegu, millest ühes liikmesriigis algatatud seotud maksejõuetusmenetluse pankrotihaldur peab kinni pidama siis, kui ta esitab selle määruse artikli 32 lõike 2 alusel teiseses maksejõuetusmenetluses nõuded, mis on seotud maksejõuetusmenetluses juba esitatud, reguleerib täpsemalt selle teise menetluse algatanud riigi õigus, tingimusel et peetakse kinni käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis nimetatud võrdväarsuse ja tõhususe põhimõttest.
- 34 Käesoleval juhul väidab põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur NK sisuliselt, et seda sätet tuleb tõlgendada nii, et see annab põhimenetluse pankrotihaldurile „eriõiguse“ esitada teiseses menetluses nõuded, mis on juba esitatud põhimenetluses, mille jaoks ta määrati, ilma et seejuures oleksid kohaldatavad teise menetluse algatanud riigi õiguses ette nähtud nõuete esitamise tähtajad. Seda eriõigust õigustab NK sõnul sellise pankrotihalduri kohustus oodata ära nõuete kontrollimine ja kinnitamine põhimaksejõuetusmenetluses enne nende esitamist teiseses menetluses.
- 35 On tõsi, et põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihalduril on teatavad eesõigused, mis võimaldavad tal mõjutada teisest maksejõuetusmenetlust nii, et viimati nimetatud menetlus ei ohustaks põhimenetluse kaitse-eesmärki. Määruse nr 1346/2000 artikli 33 lõike 1 kohaselt võib pankrotihaldur nii taotleda likvideerimisprotsessi peatamist; seda küll ainult kolmeks kuuks, kuid sama ajavahemiku võrra pikendatavalt või uuendatavalt. Sama määruse artikli 34 lõike 1 kohaselt võib põhimenetluse pankrotihaldur teha ka ettepaneku lõpetada teise menetlus saneerimisplaani, kompromissi või mõne muu samalaadse meetme abil. Määruse artikli 33 lõikes 1 sätestatud peatamise ajal on selle ettepaneku tegemise õigus nimetatud artikli 34 lõike 3 kohaselt üksnes põhimenetluse pankrotihalduril või pankrotihalduri nõusolekul võlgnikul (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punkt 61).
- 36 Samuti tuleb märkida, et ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest tulenevalt peab teise maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev kohus nende sätete kohaldamisel järgima põhimenetluse eesmärke ja võtma arvesse määruse nr 1346/2000 ülesehitust; selle määrusega – nagu nähtub eeskätt selle põhjendusest 20 – soovitakse tagada piiriüleste maksejõuetusmenetluste tõhus ja tulemuslik toimimine põhimenetluse ning teise menetluse kohustusliku kooskõlastamise kaudu, tagades põhimenetluse esimuse (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punkt 62).
- 37 Põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur ei saa end siiski määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõikele 2 tuginedes vabastada kohustusest järgida nõuete esitamise tähtaegu, mis on ette nähtud sellise teise menetluse algatanud riigi õiguses, kus ta esitab nõuded, mis on juba esitatud põhimenetluses, mille jaoks ta määrati.

- 38 Nimelt tuleb meenutada, et määrus nr 1346/2000 põhineb võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttel, mis on *mutatis mutandis* kõigi maksejõuetusmenetluste aluseks (vt selle kohta 6. juuni 2018. aasta kohtuotsus Tarragó da Silveira, C-250/17, EU:C:2018:398, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Kuivõrd pankrotihaldurid tegutsevad määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõike 2 raames võlausaldajate nimel ja arvel, siis ei saa seda sätet tõlgendada nii, et pankrotihaldurid saavad vabastada end kohustusest järgida menetluse algatanud riigi õigusnorme, mis käsitlevad nõuete esitamise tähtaegu, samas kui seda ei saa teha võlausaldajad, kes tegutsevad iseenda nimel ja arvel. Kui see nii oleks, satuksid viimati nimetatud võlausaldajad ebasoodsamasse olukorda võrreldes võlausaldajatega, kelle nõuded esitab ühe teise seotud menetluse pankrotihaldur.
- 40 Sellises olukorras peaksid iseenda nimel ja arvel tegutsevad võlausaldajad nii järgima nõuete esitamise tähtaegu kui ka kandma nende hilinenult esitamise korral menetluse algatanud riigi õiguses ette nähtud tagajärgi, samas kui ühe teise seotud menetluse pankrotihalduri esindatavatele võlausaldajatele ei kehtiks mingisugust õigustlõpetavat tähtaega ning nõuete väljaspool tähtaega esitamine ei tooks neile kaasa mingeid tagajärgi. Selline ebavõrdne kohtlemine võib tingida ühe võlausaldajate kategooria õiguste põhjendamatu riive.
- 41 Igal juhul ei saa määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõiget 2 – vastupidi NK väidetele, mis ta esitas oma kirjalikes seisukohtades – tõlgendada nii, et põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur peab ära ootama, kuni nõuded, mis ta kavatses esitada teiseses menetluses, on põhimenetluses kontrollitud ja kinnitatud, enne kui ta saab need esitada teiseses menetluses. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 28 ja 29, reguleerib nõuete kontrollimist ja kinnitamist selle määruse artikli 4 lõike 2 punkti h kohaselt nimelt menetluse algatanud riigi õigus. Järelikult on teise menetluse pankrotihalduri ülesanne kontrollida teise menetluse algatanud riigi õiguse alusel, kas selliselt esitatud nõuded tuleb kinnitada. Asjaolu, et põhimenetluse pankrotihaldur on nõudeid kontrollinud põhimenetluse suhtes kohaldatava õiguse alusel, ei ole *a priori* asjakohane nendesamade nõuete kontrollimisel teiseses menetluses.
- 42 Kõigist esitatud kaalutlustest tuleneb, et esitatud küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 1346/2000 artikli 32 lõiget 2 tuleb lähtuvalt selle määruse artiklitest 4 ja 28 tõlgendada nii, et kui põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur esitab põhimaksejõuetusmenetluses juba esitatud nõuded teiseses maksejõuetusmenetluses, siis kohaldatakse selle riigi õiguses sätestatud nõuete esitamise tähtaegu ja hilinenult esitamise tagajärgi käsitlevaid sätteid, kus algatati asjaomane teine menetlus.

Kohtukulud

- 43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta artikli 32 lõiget 2 tuleb koostoides selle määruse artiklitega 4 ja 28 tõlgendada nii, et kui põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihaldur esitab põhimaksejõuetusmenetluses juba esitatud nõuded teiseses maksejõuetusmenetluses, siis kohaldatakse selle riigi õiguses

sätetatud nõuete esitamise tähtaegu ja hilinenult esitamise tagajärgi käsitlevaid sätteid, kus algatati asjaomane teisene menetlus.

Allkirjad